

MAKTABGACHA  
VA MAKTAB  
TA'LIMI VAZIRLIGI

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

"ZUMRAT DAVRASI" NOMLI

TO'GARLAR TO'PLAMI

TAYYORLOV



“TASDIQLAYMAN”  
\_\_\_\_sonli MTT direktori

\_\_\_\_\_gacha ta’lim tashkilotida tashkil etilgan “Zumradoylar”  
\_\_\_\_\_ga qatnashadigan tarbiyalanuvchi qizlar ro‘yxati.

No	Bolaning nomi	Tug‘ilgan yili	Guruh
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

Tarbiyachi \_\_\_\_\_

## Kirish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev raisligida yoshlarga e’tiborni kuchaytirish, ularning bilim, madaniyat, san’at, jismoniy tarbiya va sportga keng jalb etish, ularda axborot texnologiyalaridan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish, yoshlar o‘rtasida kitobxonlikni targ‘ib qilish, xotin-qizlar bandligini oshirish masalalariga bag‘ishlangan videolar yaratilishi ko‘zda tutilgan.

Prezidentimizning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr va san'atning boshqa turlariga qiziqishini oshirishga te'dodini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi.

**Ikkinchi tashabbus** yoshlarning jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyish uchun harakatlar yaratishga yo‘naltirilgan.

**Uchinchi tashabbus** yoshlar o‘rtasida kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan.

**To‘rtinchi tashabbus** yoshlarning qobiliyatini oshirish, ular o‘rtasida kitobxonlikni keng targ‘ib qilish uchun harakatlar yaratishga yo‘naltirilgan.

**Beshinchi tashabbus** yoshlarning bandligini oshirish masalalarini nazarda tutadi

**2023-2026 yillarga mo‘ljallangan O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasini** amalga oshirish, erishilgan natijalarni yanada yanqartirish, tub islohot jarayonlarini yangi bosqichga ko‘tarish, insoniyatni yanqartirish uchun bilim, madaniyat, sha’ni va g‘ururini yetakchi o‘ringa olib chiqish ustuvor vazifalarni bajarishda yurtimizda tinchlik va barqarorlikni saqlash, davlatimizning barqarorligini ta’minlash, sarhadlarimiz daxlsizligini ta’minlash, millatlarimizning o‘zaro hamkorlik va hamjihatlikni mustahkamlashga intilish ko‘p millatli davlatimizni yanqartiradigan, yuksak marralarga safarbar etadigan beqiyos imkoniyatlar yaratib beradi.

«Ta’lim to‘g‘risida»gi Qonun, «Kadrlar tayyorlash dasturi»ning maktabgacha yoshdagi bolalar ta’lim tarbiyasiga mas’ul kishilar zimmasiga qo‘yilgan ko‘zda tutilgan. Zero, jamoat taraqqiyotining asosiy qo‘l kelajagi bo‘lgan yosh avlodni har tomonlama sog‘lom va ilmiy jihatini yanqartirgan, ota-bobolarining ma’naviy va axloqiy yuksak qadrlarini yanqartirish uchun tarbiyalash muhim ahamiyat kasb etadi.

Tasdiqlangan Davlat dasturida mamlakatimizda yoshlarning bilim, madaniyat va etuk insonlar bo‘lib etishishi uchun bir qator vazifalar belgilangan. Maktabgacha ta’lim Davlat dasturi vazifalarini amalga oshirish uchun metodik tavsiyalar yaratilyapti. Jumladan maktabgacha yoshdagi (3-7 yosh) bolalarning orastalik, sarishtalik, mehnatsevarlik, ibo-hayo, to‘g‘ri so‘zlilik, o‘z talablarini yanqartirishga qaratilgan “Zumradoylar davrasi” to‘garagi yoshlar o‘rtasida yanqartirish tariqasida keltirish mumkin.

“Zumradoylar davrasi” to‘garagi yo‘riqnomasi yoshlarning mehnatsevarlik, to‘g‘riso‘zlik, rostgo‘ylik, kamtarlik, o‘z tug‘ishganlariga, ota-onalariga, urug‘lariga, yaqin do‘stlariga nisbatan mehr-muhabbatli bo‘lishga, sog‘lom hayot tarzini tarbiyalashga qaratilgan.

“Zumradoylar davrasi” to‘garagi yo‘riqnomasi zaminida uyda o‘zini tutish, ota-onasini aytganiga quloq solish, aka-ukalariga g‘amho‘rlik ko‘rsatish, to‘g‘riso‘z bo‘lish, mehnat qilish, ilm olishga qiziqish, bo‘sh vaqtini bekor o‘tkazmaslik, tozalikka rioya

qilish, kattalar oldida odob saqlash, pazandalikdan ilk saboqlar olish kabi qator axloq-odob qoidalari, yo‘l-yo‘riqlari yotadi.

“Zumradoylar” to‘garagi yo‘riqnomasi bo‘yicha bolalar egallashi zarur bo‘lgan tushunchalar va ko‘nikmalarni shakllantirishda murabbiy, ota-onalar bolalarni o‘z qo‘llari bilan ushbu tushunchalar bilan tanishtirish bo‘yicha davlat talablari ya‘ni ularga o‘z ta‘limining mazmuni hamda uni amalga oshirish yo‘llari, uslublarini bilish zarur.

Ushbu yo‘riqnomada qo‘llaniladigan 3-7 yoshdagi qizlarga odob-axloq haqida tushunchalar berilgan. Bayon etilgan ta‘lim-tarbiya mavzularini suhbat, o‘yin, qavat, savit, lavhalar, shaklida, turli-tuman rasmlar, ertak, rivoyat, hikoyalar, marjonlar shaklida qiziqarli qilib o‘tish tavsiya etiladi.

## “ZUMRADOYLAR” TO‘GARAGI TA‘LIMNING MANTIQIY KONTENT MASALI

Maktabgacha yoshidagi bolalar axloq tarbiyasi ma‘naviy va ma‘rifiy tarbiyaning tarkibiy qismi sifatida o‘z ahamiyatini yanada yanq‘ang‘ich tarbiya masalalariga muvofiq ravishda olib boriladigan 3-7 yoshidagi shakllanadigan dastlabki ma‘naviy ong, his-tuyg‘ularni o‘z faoliyatiga, o‘zoro hamda kattalar bilan bo‘ladigan munosabatlarida namoyon etadi. Shunga ko‘ra bolalarda olib boriladigan odob va axloq ta‘limi dastlabki davr bevosita faoliyat jarayonida oila hamkorligida berilishi va quyidagilarga olib borilishi zarur:

- bolalarning ilk yoshidan boshlab, ularga o‘zbek xalqiy qadriyatlarini, an‘analari va insoniy xislatlari asosida tarbiya berish;
- Madaniy – gigienik ko‘nikmalarni egallash va o‘z ta‘lim olish tarbiya berish.

Tarbiya aniq maqsadga yo‘naltirilgan bo‘lib bolalarning ijobiy xarakter xislatlari, his-tuyg‘ularini uyg‘unlashtirish asosida insonparvarlik, mehribonlik, qayg‘u g‘amxo‘rlik, o‘rtoqlik, o‘zaro yordam, o‘z faoliyatini bajarish, o‘zaro yordam, kattalar topshirig‘ini bajarish, mustaqillikni namoyon qilish, o‘z qobiliyatini his-tuyg‘ular hisobga olinadi.

Bolalikdan madaniy – gigienik ko‘nikmalarni singdirib borilishi ta‘minlaydi. Bolalarni mustaqil ravishda yuvinishga, qo‘llarning tozalashga, tishlarni to‘g‘ri tozalab, taranish, dastro‘moldan foydalanishga, ovqat hazm qilishga o‘rgatilib boriladi.

Bolalarda mustaqillikni namoyon qila bilish: batartiblik, hamisha ko‘rinishga ega bo‘lish ishtiyoqi, kiyimlarni tartibli ravishda echib, ularni jori qo‘yish, o‘ng va chap oyoq poyafzallarini farqlay bilish, ularni to‘g‘ri kiyish, kiyimga qarab kiyimlaridagi kamchiliklarni bartaraf etish, dastro‘moldan to‘g‘ri foydalana olish, xonada tartib va ozodalikni saqlash, kiyimlarni toza va tartibli kiyishga odatlanishni tarbiyalash.

Bolalarga o'ziga xos gigiena: shamollatilgan xonada toza o'rin – ko'rpada uxlash, ertalab badantarbiya mashqlarini bajarish, suv muolajalari bilan mustaqil shug'ullanish, ichaklarni va qovuqni o'z vaqtida bo'shatib, hojatxonadan batartib ravishda foydalanish, burunni toza saqlash, qo'l, oyoq va badan uchun foydalaniladigan sochiqlarni farqlash, toza dastro'molchadan foydalanishga o'rgatish.

O'zbek xalq ertaklari, xalq pedagogikasining xazinasidir. Ertaklarning bosh qahramonlari namunasida bolalarga o'z o'lkasi, uyi, ota-onasiga muxabbat singdiriladi, yaqin kishilarga nisbatan mehr-muhabbat, oqko'ngillik, ezgulik tarbiyalanadi. Shuningdek, ertaklar qahramonlari namunalari orqali bolalarda ezgulik, to'g'rilik, kamtarlik kabi tasavvurlar rivojlanadi. Bu manbalar asrlar mobaynida bolalarda eng yaxshi fazilatlarni tarbiyalaydi va shakllantiradi.

Bolalarni ma'naviy tarbiyalashda asrlar bo'yi e'zozlanib kelingan adabiy manbalardan foydalanish, non va suvni muqaddas deb bilish, uni isrof qilmaslik, pazandalikka qiziqish, tozalikka rioya qilish kabi bolalarda eng yaxshi xislatlarni tarkib toptirish xalq pedagogikasining asosi sifatida har bir faoliyat tarbiya jarayonining negizini tashkil etishi kerak.

## **Bolalar egallashi zarur bo'lgan tushuncha, bilim va ko'nikmalar.**

- 1.O'zidan kattalarga o'ng qo'lini ko'ksiga qo'yib, «Assalomu alaykum» deb salomlashish.
- 2.Ota-onalari qilinganiga ko'maklashish, yordamlashish ota-onaga sevinch olib kelish.
- 3.Kattalar orasida o'zini tuta bilish, xushmuomala, hamdard, mehribon, g'amxo'r bo'lish xarakteristikalarini talim bilan ifodalash. Ko'rsatilgan yordam uchun «rahmat» so'zidan foydalanish.
- 4.Uyda, ko'chada o'zini tuta olish.
- 5.Yaxshi va yomon odatlarni farqlash: ro'yxilik va yolg'onchilik, kamtarlik
- 6.Kattalar va o'rtoqlar bilan muomala qilishda «rahmat», «marhamat» so'zlaridan foydalanish.
- 7.Uyda, ko'chada o'zini tuta olish.
- 8.Yaxshi va yomon odatlarni farqlash.
- 9.Dasturxon atrofida o'zbekona urf-odatlariga rioyati bo'lish.
- 10.Mustaqil ravishda yuvinish, qo'llarini to'g'ri yuvish.
- 11.Qo'l, tishlarni to'g'ri yuvish.
- 12.Dastro'moldan to'g'ri foydalanish.
- 13.Batartib bo'lib yurish. Ko'zguga qarab kiyimlarni kiyish, tartib bo'yicha yurish.
- 15.Xonada tartib va ozodalikni saqlash.
- 16.Kiyimlarni toza va tartibli kiyish.
- 17.O'ynab bo'lgandan so'ng o'yinchoqlarni joyiga olib qo'yish va o'ynashni saqlash.
- 18.Pazandalik bo'yicha ilk saboqlarni mustaqil bajarishda tajribaga ega bo'lish.
- 19.Oshxona asboblariidan ehtiyotkorona foydalanish.
- 20.Oshxona idishlarining dastalaridan qanday foydalanishni bilish.

## Tayyorlov guruhlar uchun “Zumradoylar davrasi” to‘garagi mavzulari

№	Suhbat mavzulari
1	Odob salomdan boshlanadi
2	Ota-onaga hurmat
3	Bizning oila
4	Buvi-buvajonlarimiz
5	Aka-uka, opa-singillarga hurmat
6	Qiz bolalarga xos fazilatlar
7	Tozalik - bu salomatlik
8	Qo‘l yuvish qoidalari bilan tanishtirish
9	Tish yuvish qoidalari bilan tanishtirish
10	Kiyinish odobi
11	Dasturxon odobi
12	Shirinso‘z bo‘lish
13	O‘rtoq bo‘lish odobi
14	Rostgo‘ylik
15	Yolg‘onchilik yomon odat
16	Kamtarlik
17	Pazandalik
18	Sabzovotlardan salat tayyorlash
19	Issiq ishlov berishni talab qilmaydigan ovqatlar tayyorlash
20	Mevalarni artish va dasturxonga tortish qoidalari
21	Sabzovotlardan salat tayyorlash
22	Issiq ishlov berishni talab qilmaydigan ovqatlar tayyorlash
23	Mevalar qaynatmasi (kompot) tayyorlash
24	Somsa tayyorlash
25	Olmali pirog tayyorlash
26	Murobboli pirog tayyorlash
27	Non tayyorlash
28	Onalar uchun nonushta tayyorlash
29	Onalar uchun tort tayyorlaymiz
30	Shirin kulchalar tayyorlash
31	Dangasalik yomon odat
32	Tejamkorlik- yaxshi odat
33	Suv muqaddasdir
34	Ko‘chada yurish odobi
35	Qush va jonzotlarga g‘amho‘rlik
36	Voqeaband ijroli o‘yinlar orqali bolalarga ahloqiy tarbiya berish

## 1-mavzu: «Odob salomdan boshlanadi»

Bolalarga «Assalomu alaykum»-senga salomatlik tilayman, degan ma'noni anglatsa «Vaalaykum assalom» -“sizga ham salomatlik tilayman” ekanligini tushuntirish. O'zbekona milliy salomlashishning o'ziga xosligi: tabassum, ochiq chehra samimiy mehr bilan bir-biriga boqish, «Assalomu alaykum» deb salomlashganda ochiq chehralik va tabassum bilan salom beruvchi, alik oluvchi har ikki tushlari bir-birlariga eshitarli bo'lishi kerakligi, agar bir kishiga ikkita kishi bir-biridan salom beradilar, ularning har biriga alohida-alohida javob qaytarishi lozimligini, salom beruvchi qo'limizni chuqur tushunib etishga, qadriga eta olish, to'g'ri kelganida «Assalomu alaykum» iborasi haqidagi hikoyasidan o'qib berish.



Insonlar bir-birlarini ko'rganlarida «assalomu alaykum» deydilar. Assalomu alaykum degani, sizga tinchlik tilayman! degani. Biri salom berib, yuz qo'llarimizni sovunlab yuvib, sochiqqa artinib, kelib avval hammasiga: buvi, buvajonlarga ota-onalarimizga, aka, opalarimizga qo'limizni ko'ksingizga salom beramiz.

Salomlashishning ham qoidalari bor: Xonaga kirgan kishi birinchi bo'lib salom beradi. Assalomu alaykum! –deb salom beradi. Alik oluvchi «Vaalaykum assalom» qaytaradi. Katta kishilarga yoshlar birinchi bo'lib hurmat bilan salom beradilar.

«Vaalaykum assalom» degani sizga ham tinchlik tilayman degani.

Odobning boshi - Assalomu alaykum. Kimda-kim birinchi bo'lib salom bersa, u odobli inson ekanligi bilinadi. Salomlashganda hushmuomalalik bilan salomlashing. O'z bilan gaplashganda iliqlik bilan, mehribonlik, g'amxo'rlik bilan gaplashing.

Ko'cha-kuyda, qo'ni-qo'shnilarni ko'rganingizda, uchragan notanish kishilarga albatda o'ng qo'lni ko'ksingizga qo'yib, oldinga sal egilgan holda tavoze bilan salomlashing.





## **Salom**

Yo‘l ustida uchragan  
Kishiga bersang salom,  
Alik olib avvali  
So‘ngra der: rahmat bolam.  
Salomsiz o‘tsang agar,  
Sho‘rlik soqov ekan, der.  
Tiling bo‘lgach, albatta,  
Kattalarga salom ber.

## **Maqollar**

Odobning boshi - Salom.  
Avval salom - keyin kalom.  
Odob boshdan, nihol yoshdan.  
Odobni beodobdan o‘rgan.



# veb-saytimiz: [Zokirjon.com](http://Zokirjon.com)

*Zokirjon.com veb-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.*

*+99890-530-88-18 nomerga telegramdan yozishingiz yoki telegramdan jek456 izlab telegramga murojaat qilishingiz so'raladi. Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi.*

*Hujjat word variant doc formatda beriladi.*

*Tayyorlov guruhlariga 67 listdan iborat Zumradoylar to'garagini to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.*



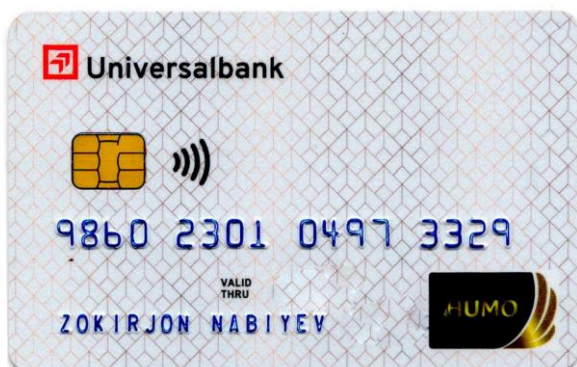
**Narxi: 10 ming so'm**

**Telegram kanalimiz:**

**@maktabgacha\_tt**

**To'lov uchun: 9860230104973329**

**Plastik egasi Nabiyev Zokirjon**



## **DIQQAT!!!**

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.  
To'liq holda olganingizdan so'ng:  
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.  
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.  
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.  
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

**OMONATGA  
HIYONAT QILMANG.**